

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ด
สารบัญแผนที่.....	ต
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	4
3. สมมุติฐาน.....	19
4. วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	21
5. แผนดำเนินการ ขอบเขต และวิธีการศึกษา.....	21
6. สถานที่ที่ใช้ในการศึกษา.....	22
7. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา.....	25
8. ข้อตกลงเบื้องต้น.....	25
บทที่ 2 พัฒนาการของแม่แจ่ม.....	29
ขอบเขตและความหมายของ “แม่แจ่ม”.....	29
พัฒนาการของแม่แจ่ม.....	32
ยุคที่ 1 ยุคยังชีพ (ประมาณ ก่อน พ.ศ. 2480).....	34
1. ชาดิพันธุ์และพัฒนาการการตั้งถิ่นฐานในแม่แจ่ม.....	35
2. การตั้งถิ่นฐานในเขตที่สูงและที่ราบ.....	39
3. รูปแบบการกระจายทรัพยากรในแม่แจ่ม: การแลกเปลี่ยนของชุมชน.....	42
4. โอกาสที่ไม่เท่าเทียมกันในการปรับตัว : การเข้าถึงทรัพยากร, การสะสมทรัพย์สิน และความแตกต่างทางฐานะของคนในแม่แจ่ม.....	44
5. การสร้างทางรถไฟถึงเชียงใหม่กับผลกระทบต่อแม่แจ่มในช่วงปลายยุคยังชีพ.....	53
ยุคที่ 2 ยุคฝัน (ประมาณ พ.ศ. 2481-2523).....	56

1. การปลูกฝิ่นในระดับที่กว้างกว่าแม่แจ่ม.....	56
2. การปลูกฝิ่นในแม่แจ่ม.....	58
3. ความเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์และวิถีชีวิตของคนในแม่แจ่มในยุคฝิ่น.....	59
4. การเปลี่ยนผ่านของแม่แจ่มจากยุคฝิ่นสู่ยุคพัฒนา.....	67
ยุคที่ 3 ยุคพัฒนา(ประมาณ พ.ศ. 2524-2539).....	70
1. ลักษณะของงานพัฒนาใน 2 ช่วง.....	71
1.1 ช่วงประมาณ พ.ศ. 2524-2530.....	71
1.2 ช่วงประมาณ พ.ศ. 2531-2539.....	76
2. ลักษณะการกดขี่ แย่งชิงทรัพยากรในยุคพัฒนา.....	77
3. ลักษณะการสะสมทุน.....	78
4. การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ทรัพยากรในยุคพัฒนา.....	79
5. การต่อรองของชาวแม่แจ่ม : ปัญหาท้าทายและการสร้างเครือข่ายในยุคใหม่.....	80
สรุป.....	82
บทที่ 3 ชุมชนในลุ่มน้ำแม่หลยุคยังชีพ (ประมาณก่อน พ.ศ. 2480).....	84
สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำแม่หล.....	84
ชุมชนในลุ่มน้ำแม่หล.....	85
1. คนเมือง.....	85
1.1 การเข้ามาตั้งถิ่นฐานของคนเมือง.....	85
1.2 การจัดการทรัพยากรในระยะแรก : การทำไร่และทำนา.....	86
1.3 การให้ความสำคัญต่อความสมบูรณ์ของธรรมชาติ.....	90
1.4 การควบคุมทางสังคม : การจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์.....	91
1.5 ทางออกในการจัดการทรัพยากรในยามขาดแคลน.....	108
1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างคนเมืองในลุ่มน้ำแม่หลกับรัฐ.....	110
2. ชาวปกาเกอะญอ.....	111
2.1 ช่วงก่อนที่ชาวปกาเกอะญอจะเริ่มตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรในลุ่มน้ำแม่หล.....	111
2.1.1 ระบบการโยกย้ายชุมชนและที่ทำกิน.....	111
2.1.2 ความผูกพันและความเคารพต่อธรรมชาติ.....	113
2.1.3 การควบคุมทางสังคม : การจัดความสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์.....	114
2.2 ช่วงที่ชาวปกาเกอะญอเริ่มเข้ามาตั้งชุมชนอย่างถาวรในบริเวณลุ่มน้ำแม่หล.....	121

2.2.1	มูลเหตุของการตั้งชุมชนอย่างถาวรในลุ่มน้ำแม่หลและใกล้เคียง.....	121
2.2.2	การตั้งถิ่นฐานของชุมชนชาวกะเหรี่ยงในลุ่มน้ำแม่หล.....	122
2.2.3	การปรับตัวอันเนื่องมาจากการตั้งถิ่นฐานถาวร.....	125
2.3	ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนปกากะญอกับรัฐ : แรงบีบ	
	คั่นต่อชุมชนในปลายยุคยังชีพ.....	137
3.	ความสัมพันธ์ระหว่างชาวปกากะญอกับคนเมืองบ้านกองแขกในยุคยังชีพ.....	140
	สรุป.....	142
บทที่ 4	ชุมชนในลุ่มน้ำแม่หลยุคฟื้นฟู(ประมาณ พ.ศ. 2481-2524).....	148
1.	ชุมชนคนเมืองบ้านกองแขก.....	150
1.1	ความตึงเครียดในการใช้ทรัพยากร.....	150
1.2	บทบาทของรัฐต่อบ้านกองแขกและความจำเป็น	
	ต้องใช้เงินตรามากขึ้นของชาวบ้าน.....	153
1.3	การเปลี่ยนแปลงการไร่ข้าว.....	154
1.4	การบุกเบิกที่นาและการทำนา.....	157
1.5	การเปลี่ยนแปลงด้านประเพณีความเชื่อ.....	161
1.6	โอกาสที่ไม่เท่าเทียมกันในการปรับตัว.....	164
1.7	ลักษณะการสะสมทุน.....	169
2.	ชุมชนชาวปกากะญอ.....	170
2.1	พัฒนาการการปลูกฝิ่นในลุ่มน้ำแม่หล.....	170
2.2	การปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตแบบยังชีพในยุคฝิ่น.....	172
2.3	การปลูกฝิ่น.....	178
2.4	โอกาสที่ไม่เท่าเทียมกันในการปรับตัว.....	180
2.5	ลักษณะการสะสมทุน.....	186
2.6	การปรับตัวด้านประเพณีความเชื่อ.....	187
3.	ความสัมพันธ์ระหว่างคนเมืองบ้านกองแขกกับชาวปกากะญอบ้านแม่หล.....	192
4.	ชุมชนในลุ่มน้ำแม่หลกับรัฐในยุคฝิ่น.....	198
	สรุป.....	202
บทที่ 5	ชุมชนในลุ่มน้ำแม่หลยุคพัฒนา(พ.ศ. 2524-2539).....	204
1.	คนเมืองบ้านกองแขก.....	206

การเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐาน.....	207
1.1 บทบาทและงานพัฒนาของรัฐ.....	209
1.2 บทบาทของพ่อค้าและนายทุน.....	212
1.3 การเปลี่ยนแปลงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ.....	213
1.4 การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม และประเพณีวัฒนธรรม.....	218
1.5 การหาทางออกของชาวบ้าน.....	266
1.6 ลักษณะการสะสมทุน.....	245
2. ชุมชนชาวปกาเกอะญอ.....	246
2.1 สองช่วงของยุคพัฒนา.....	247
2.1.1 ช่วงที่รัฐวางพื้นฐานการพัฒนา(พ.ศ. 2524-2529).....	248
2.1.2 ช่วงที่รัฐใช้อำนาจควบคุมชาวบ้าน(พ.ศ. 2530-2539).....	252
2.2 การปรับตัวของชาวบ้าน.....	253
2.2.1 การปรับตัวในระดับครอบครัว.....	256
2.2.2 การปรับตัวในระดับชุมชน.....	281
2.3 ลักษณะการสะสมทุน.....	305
3. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกองแขกกับชาวปกาเกอะญอกลุ่มบ้านแม่หล.....	308
4. ความสัมพันธ์ระหว่างชาวปกาเกอะญอในฐานะชาวไทยภูเขากับคนพื้นราบ.....	317
สรุป.....	321
บทที่ 6 บทสรุป.....	324
บรรณานุกรม.....	335
ภาคผนวก.....	370
ก. ประวัติดอยสะเกาน หรือดอยสูงการณ.....	370
ข. ประกาศจังหวัดเชียงใหม่เรื่องโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า.....	373
ประวัติผู้เขียน.....	377

สารบัญตารางประกอบ

ตาราง	หน้า
1.1 เปรียบเทียบการนับเดือนของภาคกลาง ภาคเหนือ และปกากะญอ.....	25
5.1 ต้นทุนการปลูกถั่วเหลืองหน้าฝนของบ้านกองแขก.....	228
5.2 ต้นทุนการปลูกถั่วเหลืองหน้าแล้งของบ้านกองแขก.....	228
5.3 ต้นทุนการปลูกข้าวไร่ของบ้านกองแขก.....	330
5.4 การโยกย้ายและตั้งถิ่นฐานในบ้านแม่หล.....	254
5.5 ต้นทุนการปลูกถั่วแขกของบ้านแม่หล.....	270

สารบัญภาพประกอบ

รูปที่	หน้า
1.1 แผนที่แสดงที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา.....	23
2.1 แผนที่แสดงขอบเขตอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่.....	33
3.1 แผนที่พื้นที่ทำกินของชุมชนในลุ่มน้ำแม่หล.....	109
4.1 แผนที่สังเขปการจัดการน้ำบ้านกองแขก.....	158
4.2 แผนที่สังเขปการจัดการน้ำและที่ดินของบ้านแม่หล.....	175
4.3 แผนที่สังเขปการจัดการน้ำ ที่ดิน และป่าของบ้านป่าเลา.....	176
5.1 แผนที่สังเขปการจัดการที่ดินของบ้านกองแขก.....	233
5.2 แผนที่สังเขปการจัดการที่ดิน และป่าของกลุ่มบ้านปกากะญอ.....	296